

Primorski List

Poučljiv list za slovensko ljudstvo na Primorskem.

Vse za vero, dom, cesarja!

Izhaja vsaki četrtek ob 5. pop. Rokopisi se ne vračajo. Nefrankovana pisma se ne sprejemajo.
Cena za celo leto 6 kron, za pol leta 3 krone. Za manj premožne 4 krone za celo leto.

Izdajatelj in odgovorni urednik:
IVAN BAJT.
Tisk. »Narodna tiskarna« v Gorici.

Naročnino in oglasila sprejema upravnništvo v Gorici na Placuti št. 12.
Rokopise sprejema uredništvo v Gorici, Dvorišče sv. Hilarija št. 1.

Poročilo

o govoru drž. posl. dr. Jan. Ev. Kreka na shodu „del. izobr. društva v Boveu“, dne 15. julija

Vžitek, ki nam ga je priskrbel g. poslanec dr. Krek na shodu v nedeljo dne 15. t. m. je bil res izreden. Žal nam je le to, da ne moremo objaviti občinstvu govora, ki je trajal 1½ uro, dobesedno, ampak le poročati o njem v glavnih potezih.

Najprej je g. govornik izjavil, da ni prišel v Bovec delat politike, ampak da bo govoril le o naročenem mu predmetu, namreč o krščanstvu kot nujnem temelju vsakega zdravega socialnega življenja in to s posebnim ozirom na Avstrijo in na Slovence.

Veliko sil je, ki skušajo uničiti našo državo. Razen drugih pa je zlasti omenjati dejstva, da leži Avstrija sredi mej protestantsko Nemčijo in razkolno Rusijo. Vsled svoje lege ima torej Avstrija velevažno nalogo, varovati in gojiti katoličanstvo, ob enem pa ravno s tem ohranjati tudi sebe propada. Avstrija in krščanstvo sta činitelja, ki se medsebojno podpirata, in to morata, ako se hočeja braniti nevarnih sosedov.

Boj proti Avstriji ima od Bismarcka sem narodna tla. Bismarck je osnoval sedanjo protestantsko Nemčijo in skušal oslabil Avstrijo, zlasti po vojni l. 1866. Cesar pa ni mogel sam doseči, namreč zlasti to, da bi sezidal nemški most do Adrije, skušajo doseči njegovi učenci v „vsenemški zvezi“, in ta ima tudi velik apetit do Balkana. Doseči pa hočejo svoje razdejavne namere naši sovražniki zlasti s tem, da skušajo v Avstriji krščanstvo oslabil, Slovane zatreti ter s protiaustrijskimi nacionalnimi idejami izpodkopati ljubezen do Avstrije in razpor med narodi zaploditi.

Ako hočemo biti prijatelji sami sebi, moramo čim najkrepkeje vzdrževati korenino, temelj in ta je in ne more biti drug nego ravno katoliška načela.

Katoliška država je sredi Evrope nujno potrebna, da brani katoličanstvo

napram potestantstvu in razkolu in ta država more biti le Avstrija, in ako bi Avstrije ali sploh take države ne bilo, bi si jo morali vstvariti.

Ker je pa Avstrija raznošardna, zato mora biti neka vez, nek duh, ki spaja narode v jedno. In samo vera, to je katoliška vera, ki je res vesoljna, torej za vse, in ne samo za ta ali oni narod, more biti v Avstriji, da vzdržuje državo. Kakor hitro bi bila pa glavna, temeljna načela strankarska in ne splošna, nevesoljna, bi bila nepravilna, in državi pogubna, ali z drugo besedo, nekatoličanstvo, vera, ki ni vesoljna ni mogoča v Avstriji, ako hoče ta, da obstane. To čutimo v Avstriji zlasti mi Slovani.

Ta dokaz je veljaven tudi za tistega, ki nima nobene vere, ker ga potrjuje sam razum. Zato je boj proti veri nerazumljiv, ako izhaja iz države, v tem slučaju Avstrije same. V zadnjih 100 letih zapazujemo na žalost, da bje pri nas ravno država ta boj, da prihaja od „zgoraj“ — načelo, ki vzdržuje red in mir se je teptalo in se tepta od „zgoraj“. S tem se mnogo, mnogo škodi ne samo veri ampak tudi Avstriji.

Kdor torej povdarja katoličanstvo, dasi nezvestno, brani državne temelje. Dolžnost naša pa je, da se zavedamo katoličanstva in s tem, koristimo državi in narodu. Le en vzgled! Na Jesenicah zahteva nemška oholost nemške pridige, dasi bi se ne imelo komu pridigati. Nasprotno je nekje na Štajerskem po protiaustrijski in protikatoliški agitaciji odpadlo k protestantstvu 15 katolikov, ki so dobili takoj svojega prot. pastora in z njim se ve tudi protest. božjo službo in pridige. Vse to je naperjeno proti nam Slovincem.

Ako ne bomo čuječi, se zna zgoditi, da ne bomo čez 100 let mogli govoriti več o slovenskem narodu, zakaj kakor hitro mu sovragi pozobljejo katoliško vero, ga tem hitreje tudi gospodarski popolnem uničijo, in govoriti se bo moglo le še o slovenskih sužnjih in ne o narodu, ki ima svojo kulturo.

V ozki zvezi z verskim načelom za obstoj Avstrije in zlasti našega naroda

posebej je gospodarsko načelo, ki mora imeti temelj v naukih sv. vere, zahtevajoče pravičnost in ljubezen.

Naše ljudstvo je jako nadarjeno, a tudi najbolj zanemarjeno. Do zdaj se je vedno kaj vestno skrbelo, da ne bi Slovenci in Hrvatje gospodarski napredovali, in skrbelo se je le za to, da bi bilo ljudstvo sposobno samo za hlapce in dekle. S tem se je škodilo ob enem tudi celi Avstriji, zakaj, ako gospodarski ne napredujejo zlasti narodi ob morju, in to so ravno Slovenci in Hrvatje, je onemogočen tudi pravi razvoj vse države. Nemci so bili pametnejši in so uvideli, da morajo najprej napredovati dežele v bližini nemškega morja, ako hočejo napredovati notranje dežele, to je, vsa prometna sredstva se morajo obmorskim deželam dati v roke. Mi pa v Avstriji imamo samo jedno železnico, vežečo notranje dežele z obmorjem, a še to vsestransko slabo in v židovskih rokah; kako je mogoče kak napredek! Prašanja o drugih železnicah so tam, kjer so bila prvotno — in ni skoraj najti človeka na Dunaju, ki bi hotel kaj slišati o drugih zvezah.

Mnogorede je omenil g. poslanec tudi, zakaj je glasoval proti bovški železniški črti, ter povedal, da pač ni mogel delati drugače kot poslanec kranjske dežele in da je moral tako glasovati. Sicer pa je boljša vsaka železnica kakor nobena, ako jo le dosežemo. In ako bi bilo mogoče vzdigniti vodno moč in zaklade gora na Bovškem, bi bila bovška črta ne samo koristna, kar bi bila vže zdaj, ampak celo nujno potrebna. Vzrok žalostnemu prometnemu stanju so pa danes politične razmere, in glavna ovira židovsko kapitalistično gospodarstvo pri nas, in kakor pri nas ravno tako tudi na Ogerskem. Gotovo pa je to, da naše dežele morajo shirati, ako se jim čim prej ne opomore.

Naše dežele so hudo zanemarjene in ne pridelajo toliko kot potrebujejo — torej nazadujejo bolj in bolj. Dokler je bilo le naturalistično gospodarstvo, dokler so se ljudje popraševali, ne koliko denarja dobim iz njive, ampak koliko sem pridelal žita itd. in so ljudje bolj preprosto živeli, je bilo še mogoče, da

so bili preskrbljeni za silo. Danes pa nastopa ta skrb življenskega prašanja, a ta se dá odstraniti samo s pomnoženjem in dinstrijalnih dohodkov.

Za industrijo pa je potrebna izobrazba. Na Nemškem je tudi pri železnicah, tavnica itd. inteligentno delavstvo. Sama izobrazba una pa ni zadostna, ker dela ljudi nezadovoljne, treba tudi izobrazbe srca. Ako je sree spačeno po utopijah, katerih je ravno dandanes svet poln vsled raznih demokracij in drugih naukov, ni mogoč reden napredek. Zato mora biti v našem narodu dobro, pošteno srce — treba globoke korenine, zavedati se moramo dolžnosti, ki nas spajajo s Stvarnikom.

Dandanes vlada svetovna konkurenca, tekmovalje, ki gotovo ni zidano na temelj krščanske pravičnosti. Zlasti pa konkurirajo z Avstrijo vsi, kar državi neznansko škoduje. Konkurenčno zlo bi se moralo odpraviti, a to je zopet mogoče le tedaj, ako bi bila za vse države vodilna višja načela, in ta višja načela nudi zopet le krščanska vera v podobi pravičnosti in ljubezni. Sedaj se pa države medsebojno koljejo — sebičnost in zavist vodi vse njihovo delovanje.

Cesar Korol Veliki je hotel v zvezi s papežem razširiti po vsem svetu krščansko omiko, hotel, naj povsod zavladajo ista temeljna načela ter tako osrečiti ljudstva ter jih pobratiti.

Da, tako bi šlo, toda moral bi biti le en cesar in en papež, a tega dandanes ni. Zato pa treba, da zavladava v javnosti verski duh, in le po tem je mogoče, da postanejo države krščanske in nesebične — konkurenco popusté le s povdarjanjem verskih načel.

Politični pregled.

Srbija. Dolgo časa je imel razkralj Milan svojega sina kralja Aleksandra popolnoma v svoji oblasti. Tudi najneumnejšo očetovo željo je izpolnil kralj Aleksander v veliko škodo in nevoljo cele Srbije. A sedaj je naenkrat otem-

bolj ne razburila, jo opozori, da jej je čas iti domu.

„Dovolj prej, da ga poljubim!“ je prosila. P. Ryan dvigne otroka k podobi. Deklica ovije ročice okoli vratu Jezusove sohe; mali ustnici pritisne k odprti rani in šepeče: „Jezus! jaz Te ljubim in pomilujem Te. Pa saj veš, da Te nisem jaz ranila“. Zunaj cerkve se P. Ryan poslovi od mlade deklice in jej pomaga skozi plot, od kodar je bila prišla. Zvečer je molil pred Najsvetejšim: „Večni Oče! Darujem ti kri tvojega Sina za spreobrnjenje judov, posebno pa za Rozino!“..... (Dalje prih.)

Štiri rimske patriarhalne cerkve.

(Piše J. K.)

Pozabiti ne smemo poljubiti nogo bronastemu kipu sv. Petra ki tam ob stebru na desni altarja sedi na marmornatem sedežu, v levici drži ključce, z desnico blagoslavlja. Noga je že vsa odrgnena od poljubov vernikov, ki že 600 let, nekateri trdijo da že 14 sto let po božno poljubljajo in svoje čelo pritiskajo na nogo sv. Petra. Na god sv. Petra kip

LISTEK.

ROZINA

(Po »Sendbote des göttl. Herzens Jusu« 1900 št. 6., priredil J. Grilane).

Bil je prvi četrtek v mesecu. Ze v jutranjih urah je imel P. Ryan veliko dela; kajti v daljni afrikanski vasi Wyndall se je razširila pobožnost „prvega petka v mesecu“ t. j. verniki so pristopali k sv. sakramentom vsak prvi petek v mesecu v čast presv. Srcu Jezusovemu. Šele ko je zvonilo angelovo češčenje opoludne, je misijonar P. Ryan zapustil spovednico.

Ko je še nekaj minut klečal v cerkvi, preden je odšel, slišal je zunaj na pesku korake in pričakoval je, da pride še kdo k spovedi. Koraki se bližajo, dokler ne prenehajo pri cerkvenem urodu. P. Ryan se obrne in njegov pogled zadene dvojico črnih oči — oči male petletne deklice. Otroka ni poznal, toda zdelo se mu je, kakor da bi jo bil že videl pri svojem vrtu pred cerkvijo. Duhoven namigne dekletcu in ta se mu približa priprosto, otroško, kakor bi bila cerkev njen dom.

„Kako se zoveš?“ jo praša duhovnik z odkritosrčno prijaznostjo, koja otroci tako dobro razumejo in koja jim odpira srca in usta.

„Rozina“ (izvirno: Rosebud = rožni pōpek), bil je odgovor. „Naša dekla je zaspala,“ dostavi še deklica, „in zato sem prišla skozi plot sem k Vam!“

„Toda ali se ne bo mama bala za te, ko zapazi, da te ni doma?“ Dekličin obraz hipoma spreleti izraz žalosti. „Mama mi je umrla, ko smo še v drugi hiši stanovali in sedaj sem čisto sama“

Pri teh besedah mlado deklico posili jok in ustnici jej zatrepečeti. Da bi govor navrnili drugam, povabi duhoven otroka, da bi z njim kosila. Toda Rozina ni hotela sprejeti povabila in rekla je: „Rozina bi rada bila tam, kjer je bila“.

Pri tem se je hotela iz cerkve oddaljiti, kar nekaj opazi, ki je vzbujalo njeno pozornost.

„Kaj je to?“ zakliče živahno, kačoč s prstom lepo okiceno soho presv. Jezusovega Srca.

„To je Jezus!“ odgovori duhovnik; „hočeš stopiti bliže?“ Rozina uboga. Oba stopita bliže k altarju in dekletce v enomer šepeče: „Jezus! Jezus!“ To ime je

slišala prvokrat. Da bi lažje videla soho, jo duhoven dvigne k višku. Dolgo časa opazuje soho in vse posameznosti zelo natančno.

„Zakaj razteza roko?“ zašepeče naposled: „Kaj hoče od mene?“ „Zahteva tvoje srce, Rozina!“ meni P. Ryan. Ko je videl, da ga začudena gleda, dostavi: „Jezus želi, da ga ljubiš in da mu daš vse, kar najbolj ljubiš!“

Dekletce misli in misli, pa ne dolgo. „Jaz najbolj ljubim cvetlice, Jezusu je prinesem!“ odloči se naglo.

Potem praša otrok kačoč ranjeno srce: „Kdo ga je ranil? Oh, kdo ga je tako strašno ranil?“

„Judje“ odvrne P. Ryan, ki je ob enem hotel zvedeti, kakšne vere je neznanu mu dekletce. Odgovor mu je to pojasnil.

„Judje?“ odvrne otrok počasno, kakor bi jo ta beseda nečesa spominjala. „Moja dojnica mi je pravila, da sem tudi jaz judinja. Toda jaz — jaz ga nisem ranila; ne, jaz nisem tega storila, ne, ne, jaz gotovo ne!“

Ta misel jo je tako razburila, da jej je moral P. Ryan zagotoviti, da veruje njeni besedi in, da bi se deklica še

nela zvezda razkralja Milana. Međ tem, ko se je Milan v Avstriji razveseljeval s srbskim denarjem, katerega ni nikdar zaslužil, se je namreč kralj Aleksander zaročil z Drago Mašin. Draga Mašin je navadna dvorna dama kraljice Natalije, matere kralja Aleksandra, in je udova. Ker ima 39 let, je 15 let starejša od svojega kraljevskega ženina. Razkralj Milan je bil radi te zaroke tako razkačen, da je naznanil brzojavno svojemu sinu, da odloži svojo službo kot vrhovni poveljnik srbske armade. Kralj Aleksander je očetovsko ostavko sprejel in tako Srbijo rešil nasilstva njegovega očeta. A stari grešnik Milan se zdaj že kesa, da je v naglici odložil svojo mastno službo in tuhta, kako bi spravil s prestola svojega sina. Razmere v Belgradu mu so sedaj jako ugodne, ker je celo ministerstvo odstopilo usled kraljeve zaroke. A želeti je, da se posreči kralju Aleksandru uzdržati se in odstraniti za vedno upliv očeta Milana. Pričakovati je, da kralj Aleksander v kratkem pomilosti politične kaznjence, ki stokajo že skoro leto dni nedolžni v srbskih ječah.

Kitajska vojska. Zadnjič smo poročali o smrti vseh evropskih poslancev v Peking. A kar so imeli pred enim tednom vsi za gotovo, je danes nejasno in dvomljivo. Isti kitajski podkralj, ki je opisal smrt Evropejcev v Peking, je na povelje kitajskega cesarja, oznanil vele-vlastim, da so poslanci še živi in da so pod varstvom cesarske armade. A kedo bo verjel Kitajcem? Bojijo se, da bi mejnarodne čete prenašlo prodirale v Peking in zato tolažijo velesile, da dobijo dosti časa, da se pripravijo na odločno bitko. Japonci, ki poznaajo najbolje Kitajce so mnenja, da so poslanci ali mrtvi ali pa jetniki Kitajcev. Če so mrtvi, je za velesile še dobro, ker zamorejo postopati brezobzirno proti Kitajcem. A če so poslanci jetniki Kitajcev, je to za velesile slabše, ker bodo Kitajci vedno žugali velesilam. Če bodo n. pr. hotele velesile uničiti kako kitajsko mesto, bodo Kitajci žugali, da bodo drli poslance na meh. V zadnjem tednu so zjedinjene evropske čete premagale Kitajce in jim odvzele mesto Tienčin, a na drugi strani so Kitajci jako napredovali, prekoračili so rusko mejo in udrli v Sibirijo. Še zdaj oblegajo rusko mesto Blagoveščensk in streljajo na ruske ladije, ki plovejo po mejni reki Amur. Rusija se je sedaj že skoraj ločila od skupnega načrta velesil, ker mora svoje lastne meje varovati Kitajcev. Ruski car je izdal ukaz, ki pozivlja vse sibirske rezerviste na vojsko. Iz Moskve same se je že napravilo na kitajsko mejo kakih 80.000 mož, med tem ko bodo vse druge velesile spravile še le za en mesec 60.000 mož na Kitajsko. A Rusija bo v nekaj tednih imela na kitajskih mejah svojih 200 do 300.000 vojakov.

Smrt grofa Muravieva. Nedavno smo poročali, da je ruski zunajni minister Muraviev nagloma umrl. Zdravniki so mislili iz početka, da ga je zadela kap. A preiskave so dokazale, da je umrl na strupu. Sumilo se je, da se je Muraviev usmrtil radi kakega prepira s carjem. A

ogrnejo z dragocenim plaščem in mu denejo tigar na glavo.

Ob stenah in stebrih je še polno umetnih kipov in spomenikov, pa vseh ne moremo v kratkem času ogledati. Najlepsi mamornat kip na altarih je kip žalostne Matere Božje z mrtvim Jezusom v naročju, kar imenujejo Lahi la Pietà, Slovenci pa po nekod sv. sobota. Ta kip na prvem altaru na desni roki pri vhodu je izklesal Michel Angelo, star še le 25 let, v ednem letu. Umetnik Vasari se je o tem kipu izrekel, da je pravo čudo, kako je mogel kamen brez oblike podati tako popolno obliko, kakoršno komaj doseže narava sama na živem telesu. Ta je najlepší kip, da, najlepše delo Michel-angela, če tudi je naredil marsikaj imenitnejšega in veličastnejšega n. p. kupolo sv. Petra. Rekli so mu, da je Marija premlada narejena. Pa umetnik je odgovoril, da ravno v tem se kaže devišstvo in nevenljiva čistost M. B., ker deviške ženske ohranijo svojo mladostno lepoto tembolj jo je ohranila devica, ki ni nikdar občutila zemeljskih želj.

Ko stopamo okoli cerkve mimo nagrobnih spomenikov, moramo občudovati,

temu ni tako. Ruski car je bil vedno zadovoljen se svojim zunanjim ministrom in se z njim do zadnjega ujemal. Strup pa mu je zmešal v kavobaje kitajski poslanec, ki je eno uro pred njegovo smrtjo z njim zajutrkoval. A tega ne more nikdo dokazati.

Vojska v južni Afriki. Že zadnjič smo poročali, da Angležem huda prede. V tem tednu se je Angležem položaj še zdatno poslabšal. Imeli so prestati hude bitke z Buri in povsod so bili poraženi. Angleški vojskovodja Roberts sam priznava, da je zgubil na bojišču v preteklem tednu nad 1000 mož. Po zadnjih poročilih so zapustile vse burske družine prostovoljno Pretorijo in Angleži vidijo v tem znamenje, da mislijo Buri Pretorijo oblegovati. Angleških vojakov je od 200.000 le še 85.000 živih in to po izvirnih angleških poročilih. Le-ti so skoraj brez izjeme bos in na pol nagi, ker so jim Buri vse nove pošiljatve čevljev in oblek zaplenili. Lačen in žejen, bos in razcapan mora angleški vojak se vojskovati z jahajoč. Buri, dokler ga ne zadene usmiljena krogla iz burske puške!

Novice.

Naročnikom. Prosimo vse častite g. naročnike, da nam prej ko mogoče dopošljejo naročnino, ker imamo s izdavanjem lista obilo stroškov.

Imendan Njega Eminence kardinala. Včeraj na praznik sv. Jakoba, je Nj. em. kardinal praznoval svoj imendan. Mestna duhovščina se mu je poklonila predvčeranjem ob 11. uri ter mu izrazila svoje čestitke.

V pondeljek je bil pri Em. kardinalu knez škof ljubljanski, v torek pa škof tržaški.

Bog ohrani našega višjega pastirja še mnogo let v čast Božjo in blagor goriske nadškofije!

Imenovanje. Profesor na vseučilišču v Gradcu g. dr. Gregor Krek je imenovan dvornim svetnikom.

Začasna finančnima koncipistoma sta imenovana konceptna vezbenika Ant. Pulin in Alojzij pl. Dondini de Sylva na finančnem ravnateljstvu v Trstu. — Višji inženir Rihard Peterlunger je imenovan stalnim poverjenikom pri preskušnji tvorniških kotlov za Trst in koperski okraj, začasnim pa za Gorisko-Gradiščansko.

Promoviran je bil na vseučilišču v Gradcu g. policijski konc. Josip Mlekuš, iz Trsta doktorjem prava.

Za dinastično slavnost, ki se bode vršila povodom praznovanja 400-letnice, od kar je prišla naša dežela pod slavno Habsburško dinastijo, vršila se je dne 20 tega meseca prva seja osnovenega odbora. Poveljenih je bilo v to sejo 58 gospodov iz različnih krajev naše domovine. Od teh se je velika večina zbrala ob 10 $\frac{1}{2}$ uri zjutraj v deželni dvorani. Predsedoval je sklicatelj, gosp. dež. glavar vitez Pajer. Seje so se udeležili Nj. eminence kardinal-nadškof goriski, Nj. ekselenci gg. Franc in Karol

koliko umetnosti, in dragocenosti je tukaj. Najimennitnejši umetniki svoje dobe so jih izdelali iz najdražih snovi, prejeli so zanje knežja plačila. Vendar niso vsi umetniško okusni, ker vsak čas ima svoj okus. Najlepšim nagrobnim spomenikom priste-vajo onega papeža Pavla III., čegar kip iz bronu sedi poln življenja vrhu kame-nite podlage, spodaj sta marmornata kipa Modrosti in Pravičnosti. Temu spominku je podoben oni Leona XI. s kipoma Obil-nosti in Moči ob vzhodju, napis ima: Sic florui t. j. tako sem cvel, ker je namreč le 26 dni papeževal. Kipar Canova je naredil svojem rojaku Benečanu papežu Klementu XIII. prekrasen spomenik. Na grobni kapeli z napo! odprtimi vratni kleči v pobožnost zatopljen, kakor živ, kip papežev, na eni strani stoji mogočna ženska podoba s križem v roki t. j. vera, na drugi žalostno sloni mladeniška po-doba, angel smrti, z obrnjeno bakljo. Ob vratih žalujeta dva leva tako izraženo, da se človeku zdi, da sliši njuno žalostno tuljenje. Lep je na Predelu lev na spo-meniku junaka Hermana, posnet po ki-parju Thorwaldsenu, pa se komaj pri-merja s tema.

Coronini, skoro vsi deželni in državni poslanci in drugi.

Predsednik je pojasnil stoprv namen sestanka ter razložil, kako bi on mislil urediti slavnost.

Program naj bi obsegal tri glavne točke. Prva bi bil slovesen pozdrav in sprejem Nj. Vel. na goriskem kolodvoru. Druga slovesen spreved v prostore tu-kajšnega glavarstva, kjer bi se poklonila Nj. Vel. deželna deputacija, sestojeca iz dež. odbora in vseh županov, izročivša Mu zlato, v ta namen kovano medaljo, ki kaže na eni strani podobo Maximi-lianus Rex — Leonardus Comes — anno MCCCCC, na drugi strani pa podobo Nj. Vel. našega presvitlega cesarja z napisom: Franciscus Josephus I. Im. Avstr. Comes Goritiae anno MCM. a spodaj stojč be-sede: Fides per quatuor saecula servata.

Tretja točka programa bi bile po-sebne veselice in slovesnosti, prirejene v čast Nj. Vel. Natanka izvršitev te točke se odkaže izvrševalnemu odboru, ki se je koncem seje izvolil, dočim sta bili prvi dve točki sprejeti in odobreni.

Le Nj. eminence g. kardinal je pred-lagal, naj bi se drugi točki dodala še cerkvena slavnost, ki bi se vršila precej po prihodu Nj. Vel. v mesto in sicer v cerkvi sv. Ignacija, če bi poprave v stolni cerkvi ne bile dovršene do prihoda ce-sarjevega. O tej točki vršila se je daljna razprava, a naposled se bode ustreglo želji Nj. eminence.

Slovenci moramo paziti, da do-stojno počastimo prihod presv. cesarja v Gorici. Poslanci smo ad-njič, da je podjetnik za zgradbo mest-nega trga naročil tisoč opek v Ljubljani. V predzadnji seji mestnega starašinstva je bila radi tega interpelacija in vsi sta-rašine so bili po koncu. No, v zadnji mestni seji je razburjene in v narodnem čutu užaljene svetnike potolažil sam g. župan Venuti, rekoč, da opeka je kup-ljena pri Nemcu Tönniesu in ne pri Slovenceh!

Žalostna je ta dogodbica, toda za Slovence zelo resna. Iz tega je videti, da je pri goriskem magistratu obveljalo načelo, da se Slovincem ne sme dati nobenega, niti najmanjšega zaslužka. Po-stavili so si geslo: Slovence v mestu je treba popolnoma zatreti in uničiti. — Komu ne krvavi srce, ko vidi, kako se zatirajo Slovenci, kateri gorško mesto vzdržujejo? Kako naj si pomagamo? Tu-kaj ni druge pomoči, nego da si sami pomagamo. Podpirajmo slovenske trgo-vine v Gorici, ker je to edina pot, da se vzdržimo. Na noge, rojaki, podučite slovensko ljudstvo, da se bo zavedlo svoje narodne dolžnosti.

Na drugi strani pa opominjamo tudi slovenske trgovce v Gorici, naj bodo z ljudstvom prijazni in naj skrbijo za dobro in ceno blago. Nujno potrebno je, da se slovenske trgovine v Gorici neko-liko pomnožé.

Tvrdka Ivan Drufovka. Opozar-jamo na oglas na zadnji strani in toplo priporočamo novo ustanovljeno tvornico nadplavov (Schuhobertheile).

Iz Trsta. — (Zeleni hrib.) Lan-sko leto so tržaški slovenski rodoljubi

In tako koraka človek od spomenika, do spomenika ter gleda in bi še gledal in občudoval. Toliko občutkov se mu zbuja v srcu. Kaj naredi umetnik iz trdega kamena! Zdi se živo, pa življenja nima; le Bog je vsegamogočen, ki je stvaril živega človeka z neumrjočo dušo!

Pod cerkvijo je še veliko postora, spodnja cerkev s tremi ladjami in hod-niki, ki se imenujejo: vatičanske grote. Ti prostori so polni grobov in spomeni-kov iz najstarejših časov sv. cerkve. Tu čaka vstajenja 150 papežev med njimi 22 svetnikov, mnogo svetnih knezov in gospodov. V te podzemeljske prostore ne smemo brez posebnega dovoljenja. Prej so smeli verniki v te grote dvakrat v letu, enkrat moški, drugikrat ženske; pa odkar je londonska policija razkrila peklenški naklep prostozidarjev, ki so na-merovali razstreliti cerkev in grob sv. Petra, od takrat ne sme nikdo tje brez posebnega dovoljenja.

Ker ne smemo pod cerkev, pojdemo tedaj na cerkev. Tam na levi straci je vhod po stopnjasti poti navkreber na ku-polo in cerkveno streho.

(Dalje prih.)

dobili v najem Kozlerjevo hišo „Zeleni hrib“ v Trstu na koncu ulice Corso, zraven hiše, kjer je uredništvo „Piccola“. V tej hiši bi bilo pravo zavetje vsem slovenskim društvom in vsemu narod-nemu gibanju v Trstu. Zdaj pa je tr-žaški magistrat kupil to hišo in s tem razdri Slovincem vse načrte. Magistrat namerava prenesti tja mestno zastavljal-nico. To je nova zaušnica tržaškim Slo-vincem!

— „Rudeči Prapor“ je zopet nekaj počenčal o „Primorskem Listu“. Veseli nas, da je priznal, da svobodna misel ni vselej dovoljena. Priznal je, da 2x2=4 in nikdar 5! Svobodno misel je tukaj popolnoma izključil.

Pravi pa, da se svobodno lahko misli, da je Bog in da ni Boga! Mi smo vedeli, da je to pri socialnih demokratih glavna točka. Zato smo postavili vprašanje: Kaj je bilo prej, ali jajče ali kokoš? To je zelo kočljivo vprašanje in vsi gospodje okoli „R. P.“ je ne rešijo tako z lepa. Sklicujejo se sicer na očko Darvina, češ, vse se je drugo iz drugega polagoma razvilo! Toda vprašamo, zakaj se pa danes več tako ne razvija? Še nikdar se ni slišalo, da bi se kokoš razvila iz kače, ampak samo iz jajca in jajce samo iz kokoši.

Kar se tiče Kopernikovega nauka, je bila stvar že stokrat in sto-krat pojasnjena. Zdaj jo zopet pogrevajo socialni demokratje, ki s tem dokazu-jejo, da se resnično vrtijo okoli solnca, pa ne okoli Zemlje!

Dalje pravi: „Pr. L.“ se nam zdi kakor človek, ki stoji na visokem hribu, pa gleda v enomer na eno stran. Človek, ki je bil z njim pripoveduje, da se vidi s hriba reke, vasi, gozde, druge hribe, polja itd. Mož pa kriči: Ni res! Samo eno koč se vidi....! Tako poetiški piše „Rudeči Prapor“! Povedati moramo pa, da je tisti mož, ki vidi s hriba le eno koč, socialni demokrat. Katoličan vidi s hriba reke, vasi, gozde, druge hribe, polja itd. Njegov pogled pa gre še dalje! Iz teh stvari spoznava katoličan stvarnika-Boga. Socialni demokrat gleda s hriba le eno koč, namreč de-mokratsko koč, in ker ne vidi drugega, ker ne spoznava Boga, ker ne veruje v nadzemsko življenje, zato proklinja....

— Tudi „Slovenka“ se nas je v zadnji številki milostno spomnila. Hotela se je nad nami morda maščevati, ker smo jo bili parkrat po pravici okrcali. G. Slavoljub Podslapinsky je iz na-šega spisa „Ženitev pri Turkih“ zamolčal besede: „Sv. krščanska vera sicer ne terja tako ostrih zaprtij, — ali vendar terja čistost, sramežljivost in strah Božji“. Namen našega spisa je bil povdarjati čistost, sramežljivost in strah Božji. Vemo, da je pri Turkih ženstvo na nizki stop-nji, pa ima kljub temu dobrih last-nosti, katere lahko posnemljemo. Sicer nam pa niti v glavo ne pade, da bi naše pošteno krščansko ženstvo v tem oziru primerjali turškemu. Hoteli smo samo reči, da so naše novodobne žen-ske, katere sanjarijo o svobodni ljubezni, o ločljivosti sv. zakona, o zastrupljenih čašah vina, o revolverjih itd., kakor — žal — vidimo pri „Slovenki“, daleč za turškimi ženskami! —

Gimnazija v Pazinu. Hrvatsko dr-zavno gimnazijo je obiskovalo 89 dijakov. Izdelalo je 70 dijakov, odličnjakov je osem.

Italijansko deželno gimnazijo je obi-skovalo tudi 89 dijakov. Zanimivo je ve-deti, da se je izmed teh 89 ital. dijakov 60 učilo hrvatskemu jeziku, kar pomenja, da je hrvaščina za Istrijo potrebna tudi Italijanom!

Uvažanje laških vin. V letu 1899 se je iz Italije v Avstrijo uvozilo 1.239.480 hl. vina. Take višine ni dosegel uvoz še nikdar, odkar je vinska pogodba z Italijo v veljavi.

Iz kanalskih hribov. — Letina. Sena je letos obilo. Pšenica, rž, ječmen, krompir sploh prvi prideiki dobro obe-tajo. — Opekarna. V Kalu napravili so Italijani opekarno za silo. Zakaj bi je ne domačini? Prav bi bilo, ko bi se v Kalu, Lokovcu, na Banjšicah ali pa v Batah kaka stalna opekarna vstanovila. Marsikdo bi si s krovi hišo pokrtil mesto z nevarno slamo, ki provzroča toliko požarov. — Ogenj. Pred kratkim je

pogorela vas Cvetroč v kalski občini. Škode je okoli 6000 kron. — Ubežal je. Pretečeni teden sta prišla iz Čepovana na Vrh Avš službeno dva žandarja. Med potjo sta se pričkala. Nekemu Kočevanju, doma iz Kočevja, je to presedalo. Popustil je svojega tovariša ter v gozdu izginil. Vse iskanje in popraševanje je bilo do sedaj brezuspešno. — Starašinstvo ni sklep. Starašinstvo v Batah je storilo važen sklep. Sklenilo je prositi pravosodno ministerstvo, da se občina Bate izloči iz sodnijskega okraja kanalskega in priklupi goriškemu. Vzroki so: krajevna lega občine Bate teži bolj v Gorico kakor Kanal. Večina občanarjev bode imela bližje v Gorico, s katero je vežejo naravno razne potreščine, kakor v Kanal. Pot v Kanal je taka, da si človek dvakrat premisli, predno se v Kanal poda. Kanaleci bi radi vse občine na Kanalskem v Kanalu centralizirali, radi obrti, ki je večinoma krčmarska, ali za ceste pa nočejo nič storiti.

Na Vojsčici 24. t. m. Prihodnjo nedeljo, 29. julija obhajala se bo tu posebna, nenavadna slovesnost. Dve novi maši bomo imeli en dan. Prvo daroval bo č. g. Valentin Pirec in sicer ob 8. uri, drugo č. g. Jožef Milanič ob 10^{1/2}. Oba domačina, zvesta prijatelja in sošolca od mladih dni.

Sv. nove maše bodo na prostem, pod milim nebom v senci košate lipe in orehov. Enako tudi slavnostni govor, petje in obednica.

Starodavni „tabor“, kjer je cerkev in farovž obleče se v krasno obleko. Vsa občina je na nogah. Vse se giblje, kajti slavnost dveh novih maš na en dan je redka, pomenljiva. Lahko, lahko in po vsej pravici se raduje poštena vojsčička občina! Blagor občini, ki je dva novomašnika zredila, ki dva delavca pošlje v vinograd Gospodov!

Veselo se glasé zvonovi in napovedujejo svečanost že osem dni.

Ob onem praznovala se bo tudi 400 letnica, odkar je dežela pod slavno Avstrijo.

Iz Biljane. Dne 1. t. m. smo ustanovili bralno društvo „Lipa“. Pristopilo je vže nad 50 udov. To število pač jasno dokazuje, da je bilo društvo jako potrebno. Bog daj, da bi tudi vspešno delovalo in doseglo svoj lepi in preblagi namen.

V nedeljo 8. t. m. je doživela naša župnija izvenredno veliko slovesnost. Ta dan smo namreč slovesno obhajali god sv. Cirila in Metoda. Večernjo pritrkovanje in krepko streljanje iz topičev nam je naznanjalo ta vesel praznik. Ob 10. uri vršila se je sv. maša, katero je daroval naš preč. g. župnik med asistenco preč. gg. iz Gradnega in Vipolže. Ker sta ta dva gospoda prostovoljno povečala slavnost, izrekam jima na tem mestu v imenu cele župnije najtoplejšo zahvalo. Pri sv. maši je naš vrli pevski zbor izvršno izvedil Stehletovo mašo: Preiss-Messe „Salve Regina“. Čast jim! Nad velikim altarjem viseča podoba sv. blagovestnikov kaj mironajno vpliva na sleherni katoliški, slovensko srce. Vselej, ko pogledam to krasno podobo, pomislim na veliko veselje, ki je zavladalo v velikomoraški državi, ko sta došla sv. apostola prižigat luč sv. vere med pradede našega od germanov kruto zatiranega naroda. Bog daj, da bi duh sv. Cirila in Metoda, duh bogoljubja in rodoljubja, presinjal tudi nas, njune častilce. Sv. brata nas učita ter nam dajata zgled, kakšni rodoljubi moramo biti.

Popoludne pa smo vžili drugo duhovno veselje. Prinesli smo iz bližnje kapele na Dobrovem starodavno pa sedaj vsled požrtvovalnosti r. udove Jožefe Simiče, popolnoma prenovljeno podobo Matere Božje spet v našo župnijsko cerkev. Od naših vrlih fantov izvenredno visoki postavljeni mlaji, štiri okusno napravljene slavoloki, iz oken in mlajev vihrajoče zastave, veselo pritrkovanje zvonov in zaporedno gmenje topičev je naznanjalo ta veseli trenutek.

Ob 5. uri popoludne se je med petjem in godbo vzdignila sv. podoba iz omerj-ne kapele. Sprevod je vodil naš preč. g. župnik med asistenco štirih drugih gospodov. Došla sta namreč tudi preč. gospoda iz Medane in Kozane. Bodi tudi tema dvema izražena najsrčnejša zahvala! Ogromno število belooblečenih deklet

in solskih deklic, nebrojno število ljudstva, ki je prihitelo od blizu in od daleč počastit prečisto Devico, je v lepem redu spremljalo sveto Mater. Krasen prizor! Prišedši v vas, videli smo, da je vsa vas preprežena z zelenjem, s preprogami in drugim lepoticjem. Na oknih vseh poslopij, koder se je pomikala procesija, plapolale so zastave in gorele so sveče.

Ko smo dospeli v cerkev, položila so dekleta sveto podobo na za to pripravljeni kraj. Na to stopi preč. g. župnik na leco ter se svojo znano spretnostjo razloži v kratkih besedah pomen te slovesnosti ter navaja sredstva, kojih se moramo posluževati, ako hočemo biti deležni Marijinih milostij. Njegove besede so vsakomur segale v srce, kajti redko je bilo oko v cerkvi, da bi se ne solzilo. Po dokončanem govoru sledil je „ofer“ za kardinalove namene. „Ofra“ se je vdeležila velika množina ljudstva, kajti nabralo se je 114 K 77 k.

Potem bil je blagoslov. Pri blagoslovu so se pele Gruberjeve litanije, Op. 6., precej korektno. Zeleti je le, da bi se v prihodnje invokacije odločneje proizvajale. Tako smo torej končali slovesnost, ki ostane nam vsem v trajnem spominu. Presrečna toraj hvala našemu neutrudljivemu preč. g. župniku, ki nam je priskrbel dan nepozabljivega duhovnega veselja. Hvala pa tudi našim vrlim fantom in dekletom, kakor tudi vsem onim, ki so z delom ali na kak drugi način pripomogli, da se je slovesnost tako lepo izvršila. Iz Cerne nam poročajo, da bo v nedeljo dne 29. julija ob 10. uri nova sv. maša, katero bo daroval č. g. Valentin Batič.

Trtorejci pozor! Po 14-letni izkušnji kakor oskrbnik posestev največjih trtorejcev na Goriškem sem si glede škropljenja z modro galico pridobil to-le prepričanje. Ako se zmes vitrijola z apnom napravi več časa prej, ko se rabi, n. pr. 2 ali celo 3 dni prej, tako škropljenje navadno ni nič koristilo, temveč je celo škodilo. Kajti vitrijol je med tem časom zgubil svojo prejšnjo moč; nekaj se ga je vsedlo na dno posode in strdilo ali skupaj spojilo in čeravno se je z mešanjem zopet spojil z vodo, vendar ne več tako kemično, kakor prvič.

Zanimivo je iz pripovedovanja raznih vinogradnikov opazovati učinek škropljenja s tako ali tako storjeno zmesijo.

Ta mi je tožil, da mu je vse požgala peronospora ravno po škropljenju; njegov sosed pa mi je pripovedoval, da je škropil v istem času in z enakim odstotkom vitrijola, pa ima zelo lepo perje. Na to vprašam prvega: ali ste mogoče več časa prej napravili zmes, kakor ste škropili. Odgovori, da ne in reče: „Napravil sem in potem koj škropil.“ Nadalje pa prašam, kako vodo je rabil. Odgovoril je, da prav lepo čisto in mrzlo studenčnico. Vprašam drugega: kje ste pa vi vodo vzeli? A ta mi reče, da je vzel vodo iz neke luže (mlake).

Kaj je bilo toraj krivo, da prvi ni imel vspeha s škropljenjem? To, da je vzel mrzlo vodo za pripravljane modre galice. V mrzli vodi se vitrijol prav slabo razkaja; sicer je bil vitrijol že raztopljen, ker se ga navadno topi v posebni mali posodi in potem še le se ga zlije v glavno posodo, kjer se zmeša z apnom.

Vsakemu vinogradniku je tudi znano, da za raztopitev treba primerno gorke vode.

Ako pa je ona voda v glavni posodi zelo mrzla, se vitrijol ne spoji kemično, ampak se v tej mrzli vodi stisne in ostaja v bolj posameznih delih, odtod oni nevspeh pri škropljenju. Naravno pa mora tako škropljenje škodovati že radi tega, ker mrzla voda modre galice gotovo ne upliva dobro na segreto trsno perje. Kakor znano, peronospora ljubi vlažnost in gorkoto, da se hitreje razvija in širi, ko vsaka druga glivica. — Od tod toraj toliko pritožb. Zatoraj prosim vse čitatelje, naj opozorijo trtorejce na moj opomin, ker prepričani smejo biti, če odstranijo ta dva nedostatka in bodo o pravem času škropili, imeli bodo lepo zeleno trsno perje in lepo grozdje in za tem tudi — sladkega vinca polne sode.

Moja želja je, da bi moj opomin priobčili tudi drugi slovenski listi takih krajev, kjer se nahajajo vinogradi.

Anton Gerbec,
izsolani ekonom.

Najboljše sredstvo zoper trtno uš je baje našel neki prijatelj vinogradništva v Požegi v Slavoniji. Imenovani je namreč prišel do prepričanja, da ni uspešnega sredstva zoper razširjenje trtno uši, nego je takozvana lesna kislina (acetum pyrolygnofum crudum). V že okuženih vinogradih uporablja se to sredstvo enako kakor ogljikov sulfid pri okuževanju trt. Duh surovega lesnega kisa pridružuje v sebi vse tvarine dima, jako dolagoma izpuhti in ostane toraj, zakopan v zemljo, mnogo dalje časa vezan, nego ogljikov sulfid. Znano je, da n. pr. listne uši naglo poerkajo že pod uplivom navadnega dima, kateri pa je tisočkrat mehkeji od dima lesne kisline. Samo ob sebi umevno mora dim lesne kisline uplivati tudi na trtno uš, kar so uspešno dokazali razni poskusi.

Surova lesna kislina se uporablja kakor ogljikov sulfid, ali da se lažje vporablja, primeša se jej še gnojnice in sicer na en petrolejski sod gnojnice 10-15 kilogramov lesne kisline. V tej zmesi se spremeni ogljikovo kislino amonijak gnojnice v o c e t n o kislino amonijak, kar učinek jako povspesuje. Razun tega se pa še lesna kislina zjednači z gnojnico in trto uspešno gnoji.

Proti razširjenju uši se rabi to sredstvo tudi na ta način, da se polije okoli trte nekoliko te mešanice; s tem se zabrani samici, da ne zaleže jajc okoli trtnega lesa. Za zalivanje te mešanice k trti se napravi okoli trte več globokih kolenj z mednimi krami. Te kluke naj bodo 1-2 metra saksebi in čez zimo odpre. Surova lesna kislina se dobiva v sodčkih in je za polovico ceneja nego ogljikov sulfid. Dobiva se po 20 kron 100 kilg.

Sestanek hrvatskih in slovenskih obiturnikov v Zagrebu dne 27. 28. in 29. t. m. Med slovenskimi abiturijenti je prišlo do razpora, do odločnega in stvarnega razpora. — kakor pise se botni „Slovenec.“ Nekateri izmed njih so hoteli, da se vrši sestanek v znamenju kranjskega liberalizma, verskega indiferentizma. Zato se ga krščansko misleči slovenski in hrvatski abiturienti ne bodo udeležili. S prva so sicer ti največ delali za uprizoritev sestanka; kajti dobro vedo, da je jedna najvažnejših točk v programu katoliško-narodne stranke vzajemnost hrv. — slovenska in, da ravno ta stranka za to tudi največ deluje. Toda pri sestanku, ki hoče kazati protiversko lice, ne morejo sodelovati. Poroča se, da udeležba radi tega ne bo velika.

Štajerske novice. — Zanimanje za vseslovensko Slomščekovo slavnost, dne 5. avgusta na Ponikvi narasča. Spored dne 5. avgusta bo: 1. Ob 6 uri 30 m. in ob 8 uri zjutraj slovesen sprejem gostov na kolodvoru, 2. Ob 10. uri slovesna sv. maša (celebrira mil. g. F. Ogradi, opat celjski, poje celjsko pevsko društvo, spremlje oddelek celjske narodne godbe), 3. Ob 1. uri pop. odkritje spominske plošče na šolskem poslopju, 4. Ob 2. uri banket, 5. Ob 5. uri izlet na Slomščekov rojstni dom, nazaj grede na grič sv. Ožbalta, 6. Ob 8. uri koncert. — Na celjski nemški gimnaziji je bilo le 256 dijakov, izmed teh le 83 nemških dijakov iz Spodnjega Štajerskega. Slovenska nižja gimnazija pa je štela 119 dijakov in izmed teh 111 iz Spodnjega Štajerskega! — Deželna meščanska šola v Celju je imela 102 učence, izmed teh 49 Slovencev. —

Socijalne drobtinice.

Kako je modra žena odvadila moža, da ni več posedoval v krčmi. „Žena, kaj pa hočeš tukaj“ vpraša France, ko pride žena z otroci v krčmo. „Oh, kako pusto je doma“ odgovori odločna, pa modra žena; „tebe opravilo zadržuje iz hiše; jaz pa sem tako rada v tvoji družbi; če ti ne moreš k meni, moram pa jaz k tebi; s teboj hočem deliti skrb in veselje.“ — „Pa sem le v krčmo prideš!“ osorno odgovori mož. — „Kjer se moj mož zadržuje, menim, da je tudi zame spodobno, pravi žena, prime kozarec, katerega si je mož ravno natočil ter ga izpije, kakor je on imel navado, — „Žena, vendar ne boš kar tako vlivala?“ reče mož začuden, ker ni še videl žene izpiti celega kozarca. — „Zakaj pa bi ne? Ti praviš, da piješ zato, da pre-

podiš skrb iz glave; resnično, tudi mene tarejo skrbi, katere bi rada spodila.“ — „Otrokom pa vendarle ne boš dajala piti!“ povzame mož, ko vidi, da žena vsem otrokom ponuja, tudi tistemu, ki ga je še zibala. — „Zakaj pa ne? Morejo li otroci imeti boljši izgled, kakor jim ga daje oče? Nili tudi zanje to dobro, kar zanj? Ali pijača njih ne omami, da lažje zaspijo? Tudi otroci bi radi pozabili, da so lačni in da jih zebe.“ Zdaj mož plača, ustane, ter osramočen sili ženo in otroke domov. Celo noč so mu rojile po glavi dobre misli, katere so mu zbudile besede pametne žene. Zjutraj ji natihoma reče: „Žena, prav si imela sinoči; kar tebi in otrokom ni prav, tudi meni ne sme biti. Tu imaš roko, da tvoj nauk ni padel na trd kamen.“

Naša društva.

Društvo „Šolski Dom“. Iz računov tega društva za leto 1899 posnemamo, da je imelo vseh dohodkov 18.749 gld. 86 kr., ki se porazdelijo tako le: gotovina v blagajnici začetkom leta 673 gld. 2 kr. — društenine se je vplačalo 4.459 gld. 32 kr. — dobrotniki so dali 2.423 gld. 18 kr. — volila in zapuščine so znašale 200 gld. — čisti dohodki veselje, predavanj, zbirke itd. 1.075 gld. 76 kr. — družba sv. Cirila in Metoda dala 300 gld. — glavnice in obresti dvignili 6.360 gld. 8 kr. — drugih dohodkov 23.258 gld. 90 kr. — skupaj so znašali 18.057 gld. 63 kr. — Sestava društva iz leta 1898 5.925 gld. 89 kr. — dolga plačali 3000 gld. — obresti plačali 25 kr. — stroški za šolo 7.210 gld. 37 kr. — drugi stroški 674 gld. 22 kr. — končni letni prebitek 682 gld. 13 kr.

Stan premoženja koncem leta 1898 je razkazoval aktivov 60.404 gl. 22 kr., med temi 6.440 gl. 15 kr. naloženo glavnice; pasivov pa: prejeta posoja 29.000 gld. — neporavnan stavbeni račun 8.619 gl. 22 kr. — torej čistega imetja 22.785 gld. Koncem leta 1899 je bilo aktivov 54.435 gld. 14 kr.; pasivov pa: prejeta posojila 26.000 gld. — neporavnan stavbeni račun 2.719 gl. 55 kr. — torej čistega imetja 25.715 gl. 59 kr., in sicer za 2.930 gl. 59 kr. večje od prejšnjega leta.

„Šolski Dom“ stoji na trdnih nogah; prispevki dohajajo v povoljni meri vključ prizadevanju nekaterih ljudi, da bi škodovali društvu in njegovim zavodom. Za srečno uspevanje se je zahvaliti narodni probujenosti in požrtvovalnosti našega naroda, kakor tudi splošnemu zaupanju, katero uživata pri vseh dobro mislečih stvaritelj „Šolskega Doma“ in njegov načelnik dr. Ant. Gregorčič, ter sedanji odbor.

„Gospodarska zveza“ v Ljubljani je imela ustanovni zbor dne 19. t. m. Do zdaj je bila zveza le društvo v smislu postave l. 1867, od zdaj naprej pa bo z adru ga z omejeno zavezo po postavi iz l. 1874. — Sešlo se je iz vseh krajev Kranjskega in tudi Goriškega čez 200 zborovalcev. „Centralno posojilnico“ v Gorici je zastopal predsednik dr. Jos. Pavlica. — D. Iv. Šusteršič je v kratkih in krepkih besedah pojasnil namen „Gospodarske zveze“. Poglavitni namen je: pomoč kmetiskemu stanu, kateri vse živi, a sam trpi in hira. Drugi nameni (pomoč obrtnemu in trgovskemu stanu) morajo biti podrejeni glavnemu. Mi — rekel je govornik — ne hujskamo stanu proti stanu, kakor to dela narodnapredna stranka, katera hujska trgovce proti kmetu, mi delamo za sporazumljenje stanov. Če bo kmet dobro stal, bo tudi trgovec dobro, če pa kmet nima denarja, ga tudi drugi ne morejo imeti. Toda liberaleci hujskajo proti gospodarski organizaciji ne iz stvarnih, ampak iz političnih vzrokov. Le naj hujskajo, gospodarske organizacije ne bodo uničile, ker ima trdno zaslonbo v postavi in v ljudstvu. (Burno odobravanje.) Dr. Pavlica je govoril o namenu „Centralne posojilnice“ v Gorici. Nameni so isti kakor pri „Gospodarski zvezi“, samo da je omejena na goriško deželo. Vprašanje nastane: ali naj goriške zadruge in posojilnice ostanejo pri „Gospodarski zvezi“ ali naj pristopijo k „Centralni posojilnici“? — Dr. Šusteršič je odgovoril, da bo to vprašanje pretresal novoizvoljeni odbor. —

V odbor so bili izvoljeni za Istro: dr. Trinajstić, za Gorisko: dr. Josip Pavlica; v razsodišče: dr. Breje v Trstu in dr. Leginja v Pulju.

Sprejela se je resolucija: da naj odbor proučuje vprašanje, kako bi bilo mogoče znižati obresti pri domačih zavodih. Odposlali so pozdrav poljedelskemu ministru baronu Giovanelliju, kateri je naš „Gospodarski zvez“ zelo naklonjen, če tudi to ni vseh deželnemu predsedniku baronu Hein-u...

Zborovanje je bilo zaključeno s slava-klici presvitlemu cesarju. Dr. Pavlica je izrazil zahvalo dr. Šusteršiču in celemu odboru. Bog daj srečo!

Tombola v St. Petru. — Vseh dohodkov je bilo 1.797-20 K, stroškov pa 1.236-20 K, torej čistega dobička 561 K.

Odbor „Slov. Zvez“ izreka srčno zahvalo vsem, ki so kaj pripomogli, da se je tombola častno sponesla.

Ob enem se pa tudi mi v imenu „Šolskega Doma“, „Alojzijevešča“ in „Delavskega društva“ prav srčno zahvaljujemo vrlemu odboru in zlasti preč. gosp. kaplanu Ličan-u za nesebični in požrtovalni trud. Bog povrni!

Kmečki shod v Gorici. — V nedeljo dne 22. t. m. je imelo „Slovensko vzajemno podp. društvo za zavarovanje goveje živine v Gorici“ na kmetijski šoli občni zbor. Udeležba je bila velika, ker prostorna šola je bila do zadnjega kota polna. Govoril je najprej društveni predsednik g. V. Dominko, ki je govoril o kmetijski šoli, o slučajih bolezni pri zavarovani živini, o zadnjem občnem zboru v mesecu marcu ter dajal kmetom razne svete nasvete. — Nato je govoril društveni blaginja g. dr. Andrej Pavlica račun od 22. jul. 1899 do 22. julija 1900. Vseh dohodkov je bilo 640-72 K. Vseh stroškov pa 134-94 K. Čisti preostanek je 505-78 K. Poleg tega je društvo nabralo med svojimi udi za crknenega vola, katerega ni bilo dolžno društvo plačati, 170-50, in uprav tako za crknenega kravo 68 K. Slučajev nevarnih bolezni je bilo okoli 20, katere je uspešno zdravil g. c. kr. živinozdravnik Staudinger. Društvo je vsestranski blagodejno delovalo za uboge kmečke družine goriske.

Za prospeh društva so se največ trudili gg. predsednik V. Dominko, tajnik M. Klavžar in c. kr. živinozdravnik Staudinger, katerim so zborovalci v znak hvaležnosti trikrat zaklicali: Živio!

Oglasil se je k besedi še društvenik Matevž Bensa, ki je povdarjal, da je pri živini nagla zdravniška pomoč velike važnosti. Zato je treba vselej nemudoma klicati g. živinozdravnika.

Tako smo zaključili prvo leto obstoja tega prepotrebnege društva in nastopili drugo leto, v katerem nas Bog varuj vseh nesreč.

Družbe sv. Cirila in Metoda letošnja XV. velika skupščina bode 1. avgusta v Radovljici.

Za Alojzijevešče: Preč. g. Josip Pavletič 50 K, na cerkvenem shodu v Gorenji Tribuš nabrali 15 K.

Za kratek čas.

Pravi osliček. Krčmar, ki se zdaj upira, da bi pobiranje užitniškega davka prišlo v deželno upravo je svoje dni premenil napis svoje zelo obiskovane krčme, ki se je prej imenovala: Pri osličku. Ko to vidi sosednji krčmar, ki je nasprotne stranke, porabi to priliko in da svoji krčmi napis: Pri osličku. V sled tega je vse k njemu šlo, onega so pa opustili. To ga je bolelo. Da bi zopet goste k sebi privabil, je na svojo hišo nabil ta-le napis: „Tukaj je pravi osliček.“

Listnica. S. J. Čudite se, da je g. Gaberscich prevzel laško firmo: „Tutti frutti“. Tako zahteva kupčija! — R. S. V prvem predalu bo blago najozjih somišljenikov narodno-napredne stranke. — I. K. Naznanite mu, kdaj bo jajca bira. Pritožujete se, da je mnogo kokoši skloale, tudi od drugod mu prihajajo neugodne vesti. — N. V. Tisto Maruš Repuljo spravite v Gorico, da mu bo povedala vse. — K. R. Če veste še za kak škandalček, naznanite „Soči.“ — N. P. Peti predal je že obložen, v tem so naprednjaki bogati. — P. Ž. Prav pravite, da ima pravico le svojo ženo imenovati Putifarko, ne pa drugih žensk.

Teodor Slabanja,

srebrar v Gorici, ulica Morelli 12

uljudno priporoča čast. duhovščini svojo delavnico za izdelovanje cerkvenih posod in orodja iz srebra in medenine iz najboljših kovine po poljubnem slogu in po nizkih cenah. — Stare reči popravi, posrebrni in pozlati v ognju.

Pripravo cerkvenega orodja olajšuje revnim cerkvam s tem, da je pripravljen jim cerkveno orodje napravljati tudi na obroke. Obroke si pa preč. p. n. gospod naročevalec sam lahko določi.

Pošilja vsako blago poštine prosto.

Priporočam se sl. občinstvu!

Naznanjam, da izdelujem vsakovrstna obuvala za gospoda in kmeta. Naročila po meri. Priporočam se mestu in deželi

Josip Medvešček,

čevljarji mojster v Gorici, ulica Šoškega mosta (pri mitnici) št. 36.

Anton Obidič,

čevljar

Semeniška ulica št. 4 Gorica,

priporoča se

zaraznovrstna naročila po meri za gospe in gospode.

Narčila se izvršujejo hitro.

Priporoča dalje tudi svojo zalogo.

Objava.

Podpisani naznanja, da bode po bridki izgubi druzega Ivana firma **Brata Zupan** pod istim nespremenjenim imenom nadaljevala

orgljarsko obrt,

katero je skozi dveletno bratovo bolezen vodil podpisani in jo bode tudi nadaljeval pod imenom

Brata Zupan,

orgljarja v Kamnigoric.

Preudano se priporoča prečastiti duhovščini in velečastitim cerkvenim predstojništvom in bilježim velespoštovanjem udani za firmo Brata Zupan

Ignacij Zupan,

orgljarski mojster.

C. kr. priv.

civilni, uradniški in vojaški krojač na Travniku št. 22, I. nadstropje v Gorici.

M. POVERAJ,

priporoča p. n. občinstvu svojo izborna zalogo vsakovrstnega blaga iz avstrijskih in inozemskih tovarn, obleko, solne in dežne plašče

Velika izber

zavratnje in ovratnikov, perilo, Jäger-srajce, sploh vse k obleki spadajoče; prodaja zdravo in trpežno blago tudi na meter; vse jako po ceni.

Giv. in duhovenski površniki od gl. 15.— nap. Površniki letni 9.— „ Obleka možka 8.50 „ „ za dečke 1.80 „ Nepremočljivi havelok 9.— „

Cene stalne; 5% odbitka. Vsako naročilo izvrši se točno.

G. Likar,

Gorica, Semeniška ulica št. 10.

Tovarna pisarniških in sol. potrebščin.

Raznovrstno papirnato blago.

Knjige: molitvene, šolske in vpisne.

Tiskovine iz „Narodne tiskarne“ po enaki ceni. Preskrbuje tisk vizitnic,

računov, kuverte z napisi.

Sprejema v vezanje knjige.

Vse po najnižjih konkurenčnih cenah.

Artur Makutz,

klepar v Ozki ulici (Via Stretta).

se priporoča slavnemu občinstvu. Izdeluje vsakovrstna kleparska dela.

Anton Breščak

Gorica, gosposka ulica št. 14, (blizu lekarne Gironeoli).

Ima v zalogi vsakovrstno pohištvo za vsak stan. — Oprava po najmodernejših slogih, posebno za spalne, jedilne in posetne sobe je po nemškem slogu iz odlikovanih črni-gojevih delavnic v ulici Ponte nuovo in via Leoni, katere se lepše in ukusneje izdelane in ceneje od dunajskih in Budapeštanskih tovarn.

Bogata zaloga podob na platno in šipo z različnimi okvirji. Belgijska brušena ogledala vsake velikosti. Različno pohištvo, kakor: toaletne mize, različna obešala, preproge, za okna itd. Različne stolice z trsja in celuloide, posebno za jedilne sobe. Blazine iz strune, afriške trave, z žimami in platnom na izbiri ter razne tapetarije. Reči, katere se ne nahajajo v zalogi, preskrbijo se po izbiri cenikov v najkrajšem času. — Daje se tudi na obroke, bodisi tedenske ali mesečne. Pošilja se tudi izven Gorice po železnici in parobrodih.

V zalogi ima najelegantnejšo sobno opravo, na katero se še posebej opozarja p. n. občinstvo!

Nikaka skrivnost ni več

napraviti si vsakdo doma sam brez vsake priprave in težave najlineje likerje po francoskem sistemu s pomočjo ekstraktov, ki stanejo za napraviti po 5 litrov likerjev: **Tropinovec, Absinc, Vermut, Ruski pelinovec, češki liker, Kimel** po 80 kr.; **Slivovec, Rum, češnjevec, Alaš, Alpski liker** po 85 kr. in **Konjak, Benediktinec, Chartreuse, Pilzenski liker** po 95 kr. — Razpošiljam proti predplačilu v znakah ali poštini nakaznici; po poštenu povzetju 10 kr. več. Vsaki pošiljki pridenem navodilo, kako se napravi liker. Preprodajalec, če naročijo več blaga, mnogo ceneje.

Anton Rukavina,

Trst, Via Belvedere št. 23.

„Krojaška zadruga“,

vpisana zadruga z omejeno zavezo

v Gorici.

Gosposka ulica hiš. št. 7.

VELIKA ZALOGA

vsakovrstnega manufakturnega blaga za ženske in moške obleke, za vsak stan in vsak letni čas v največji izberi, kakor: sukno, platno, prtenino, Chiffon, oksfort, srovice, vsakovrstne preproge, zaves, namizne prte; nadalje vsakovrstno perilo, srajce, Jäger itd. itd.

Vse po najnižjih cenah.

Cene so stalne brez pogajanja.

Anton Pečenko

Vrtna ulica 8 **GORICA** Via Giardino 8

priporoča

pristna bela in črna vina iz vipavskih, furlanskih, briških, dal-matinskih in isterskih vinogradov.

Dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstro-egrske monarhije v sodih od 56 litrov naprej. Na zahtevo pošilja tudi uzorce.

Cene zmerne. Postrežba poštena.

Anton Fort,

klobučar in gostilničar v Semeniski ulici, ima bogato zalogo raznovrstnih klobukov in toči v svoji krčmi pristna domača vina ter postreže tudi z jako ukusnimi jedili. Postrežba in cene jako solidne.

Važno za vsakega!

Razprodaja za 2 gld. 95 kr. dohite za 14 dragocenosti!

Važno za vsakega!

Žepna ura Anker Rery (tudi posrebrnjena) z lepim krovom, 3 letno poročstvo. — Elegante oklopne veržice z mahalom, Pariški sestav. — Iglica za vratnik s ponar. kameni. — Par pozlač. gumbov za zapestnike. — Oprava naprsnih in ovratnih gumbov. — Par srebrnih uhanov. — Prstan z elegant. kameni. — Malo žepno zrcalo. Te dragocenosti se dobe po poštenu povzetju za 2 gld. 95 kr.

Bratje Hurviz,

Krakov, Stradom 17 (Avstrija).

Kar ne ugaja, se v 8 dneh lahko povrne. — Bogati ilustrovani katalogi se dobe brezplačno. Prekupci in agenti se sprejemajo.

Ustanovljena tvrdka leta 1866.

Ivan Drufovka v Gorici

na Travniku št. 5.

Tovarna nadplato Ozka ulica št. 8. — Filijalki v Komnu in Sežani.

Tovarniška zaloga usnja in nadplato

ter vseh potrebščin za čevljarje, različnega usnja za sedlarje, knjigoveze, tapetarje itd. itd.

Lastna tovarna nadplato („Schnhobertheile“),

stepa in urezuje se po meri iz vsakega usnja dobro in hitro.

Izdelovalnica jermenov in oprav za vole.

Glavni zalagatelj

voščila (biksa) v korist družbe sv. Cirila in Metoda

Ljubljani.

Kupuje surove kože in loj po najvišjih dnevnih cenah.

Ceniki na zahtevo zastoj in franko.